

Κίτσος Α. Μακρής (1917-1988)

Ο Κίτσος Μακρής γεννήθηκε στη Λάρισα το 1917 και από το 1926 ως το θάνατό του το 1988 κατοικούσε στο Βόλο. Από το 1937 άρχισε τις έρευνες για τη λαϊκή τέχνη, αφορμή για τις οποίες στάθηκε μια παραίνεση του καθηγητή της Ιστορίας της Τέχνης Δημ. Ευαγγελίδη να ασχοληθεί με τον λαϊκό ζωγράφο Θεόφιλο Χατζημιχαήλ (1871-1934) που είχε ζήσει και δουλέψει στο Βόλο και το Πήλιο.

Το 1939 εκδίδεται το πρώτο του βιβλίο «Ο ζωγράφος Θεόφιλος στο Πήλιο», που αποτέλεσε και την πρώτη ουσιαστική μελέτη για τον Θεόφιλο. Με τη βοήθεια της γυναίκας του, της αείμνηστης Κυβέλης που ήταν φωτογράφος, κόρη του γνωστού Βολιώτη φωτογράφου Κ. Ζημέρη, αποτύπωνε τα μνημεία της λαϊκής τέχνης του Πηλίου, βαδίζοντας πολλές φορές από χωριό σε χωριό και από σπίτι σε σπίτι στην αναζήτηση τόσο των έργων λαϊκής τέχνης όσο και των λαϊκών καλλιτεχνών. Από τη νεανική του ηλικία υπήρξε δραστήριο μέλος του Σωματείου «Φίλοι των Γραμμάτων» και αρθρογραφούσε στη φιλολογική στήλη της τοπικής εφημερίδας «Η Θεσσαλία». Την ίδια εποχή εργαζόταν ως τυπογράφος στο τυπογραφείο-τσιγκογραφείο του πατέρα του.

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος του ΕΑΜ Νέων και υπεύθυνος του καλλιτεχνικού τμήματος της ΕΠΟΝ Θεσσαλίας. Την άνοιξη του 1944 ανέβηκε στα ορεινά της Καρδίτσας, μαζί με άλλους αγωνιστές. Εκεί, στο ορεινό χωριό Σέκλιζα (σημ. Καλλίθηρο Καρδίτσας), παντρεύτηκε την αγαπημένη του Κυβέλη Ζημέρη. Το 1947 εξορίστηκε στην Ικαρία και στη συνέχεια έζησε για μεγάλο χρονικό διάστημα στην Αθήνα, επειδή στο Βόλο, λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων, δεν μπορούσε να αναπτύξει ελεύθερα τις δραστηριότητές του.

Επιστρέφοντας στο Βόλο πρωτοστάτησε στην ίδρυση της «Δημοκρατικής Συνεργασίας» και από το 1951 ως το 1964 εξελέγη τρεις φορές Δημοτικός Σύμβουλος. Το 1955, μετά τους σεισμούς στη Μαγνησία, αγωνίστηκε για τη διάσωση των θησαυρών του λαϊκού μας πολιτισμού με κίνδυνο πολλές φορές της ζωής του.

Από το 1964 έως το 1982 διετέλεσε Διευθυντής του παραρτήματος Θεσσαλίας του Εθνικού Οργανισμού Ελληνικής Χειροτεχνίας (ΕΟΕΧ), εκτός από την περίοδο της δικτατορίας (1967-1974), οπότε απολύθηκε. Το χρονικό αυτό διάστημα έζησε ζωγραφίζοντας κεραμικά στο κατάστημά του, τη «Γωνιά Τέχνης».

Ήταν μέλος του Δ.Σ. των «Φιλοτέχνων Βόλου», πρόεδρος της «Εταιρείας Θεσσαλικών Ερευνών», μέλος της «Διεθνούς Ένωσης Τεχνοκριτικών», της «Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών», της «Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας», μέλος του Δ.Σ. της «Πανελληνίας Πολιτιστικής Κίνησης» και πρόεδρος του «Συνδέσμου Φιλίας Ελλάδας-Γερμανικής Λαοκρατικής Δημοκρατίας». Επίσης, ήταν πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος του ICOMOS.

Ο Κίτσος Μακρής πραγματοποίησε επιτόπιες έρευνες σε όλη την Ελλάδα, αναζητώντας τις αλληλεπιδράσεις και εξελίξεις στη λαϊκή τέχνη του ελλαδικού χώρου. Τα τελευταία χρόνια διεύρυνε το γεωγραφικό ορίζοντα των ερευνών του και στις χώρες της Βαλκανικής, αναζητώντας τις αλληλεπιδράσεις της λαϊκής τέχνης των Βαλκανίων με αυτή της Ελλάδας. Εξειδικευμένος κυρίως στο λαϊκό εικαστικό έργο, διερεύνησε παράλληλα το οικονομικό και κοινωνικό υπόβαθρο πάνω στο οποίο στηρίχθηκε το λαϊκό εποικοδόμημα.

Έδωσε περισσότερες από 450 διαλέξεις και μαθήματα σε όλη την Ελλάδα, ενώ παράλληλα αρθρογραφούσε σε εφημερίδες και περιοδικά. Έκανε πολλές ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές. Πήρε μέρος σε τριάντα περίπου Συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Διοργάνωσε εκθέσεις για τη λαϊκή τέχνη του Πηλίου στη Γενεύη, την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, το Βόλο και αλλού. Έχει εκδώσει σαράντα επτά βιβλία και μελέτες, πολλά από τα οποία μεταφράστηκαν στην Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική και Σερβική γλώσσα.

Για το έργο του τιμήθηκε με τον Έπαινο της Ακαδημίας Αθηνών το 1956, με το Κρατικό Βραβείο Μελέτης το 1960, με το Παράσημο του Χρυσού Σταυρού του Φοίνικος το 1965, με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών το 1976, με το Χρυσό Μετάλλιο Φιλίας των Λαών της Ελλάδας και της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας το 1984, με τιμητική διάκριση από το Δήμο Βόλου το 1987. Τέλος, το 1987 ανακηρύχθηκε Επίτιμος Διδάκτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Το 1986 ήταν υποψήφιος Δήμαρχος Βόλου με τον συνδυασμό της «Δημοτικής Κίνησης» και Δημοτικός Σύμβουλος έως το θάνατό του. Πέθανε στην Αθήνα το Δεκέμβριο του 1988, έχοντας πολλά ακόμη να προσφέρει τόσο στη Λαογραφία όσο και στην πνευματική και πολιτιστική ζωή του τόπου μας.

(Λαογραφικό Κέντρο Κίτσου Μακρή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Κίτσος Α. Μακρής, Βιογραφικό Σημείωμα, Βόλος 1996, σ. 14)